

FOLKETINGIÐ 1987-88

Forslag

om

motivveret dagsorden

(Den 14. april 1988)

Stjórnarflokkarnir:

Af P. Stig Møller (KF), Bjørn Elmquist (V), Arne Melchior (CD) og Inger Stilling Pedersen (KRF):

"Ídét Folketinget bekræfter Danmarks politik om atomvåbenfrihed, der har været gældende siden 1957, hvorefter atomvåben under de nuværende omstændigheder ikke accepteres på dansk territorium, herunder landområder, farvande og havne, pålægges det regeringen at orientere andre stater om denne danske holdning.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen."

FOLKETINGIÐ 1987-88

Forslag

om

motivveret dagsorden

(Den 14. april 1988)

Javnaðarflokkurinn:

Af Lasse Budtz (S):

"Ídét Folketinget konstaterer, at det igennem 30 år har været dansk politik ikke at ville modtage atomvåben på dansk område, herunder danske havne, opfordres regeringen til at underrette besøgende orlogsfartøjer herom.

Herefter går Tinget over til næste sag på dagsordenen."

Socialdemokratiske uppskotið varð samtykt, men sum sæst, var ekki tann stóri munurinn á orðaljóðinum. Munurinn á báðum uppskotunum var meira orðaspælið

Ikki spurningurinn um NATO

sum fekk donsku stjórnina at skriva út nýval, men heldur sum eitt høvi til at sleppa sær undan teimum yvirhonds stóru trupulleikunum, sum stjórnin hevur rent landið fast í, sigur Jákup Lindenskov, fólkatingsmaður

— Tað var ikki spurningurinn um atomvápnini, sum førði til valið. Hetta var bert eitt høvi, sum borgarliga danska stjórnin nú fekk sær at sleppa sær undan stjórnar-ábyrgðini. Heldur er veruleikin, at danska stjórnin síðani fólkatingsvalið í

september hevur virka sum minnilutastjórn og hevur havt ógvuliga striltið at finna sær meiriluta fyri politikki sinum og tyðiligt var, at dagar hennara skjótt fóru at vera taldir.

Hetta sigur Jákup Lindenskov, fólkatingsmaður í

eini viðmerking til valið til fólkatingið 10. mai.

Ein stjórn, sum ferð eftir ferð noyðist at siggja veruleikan í eyguni, at tað er andstøðan sum avger hvussu langt stjórnin kann fara, er eingin stjórn, og hetta var tað sum gjørdi endan á borgarliga stýrinum.

Ja, tað er bert at lesa tey bæði uppskotini til samtyktar, tað hjá Socialdemokratunum og tað hjá stjórnarflokkunum, bæði snúgva seg um at Danmark í 30 ár hevur haft somu støðu um atomvápn, at atomvápn ikki máttu finnast á donskum øki í friðartíð, men við einum gradmunni.

Hetta, at danir eisini nú vildu skriva eitt bræv til krigsskipini sum komu í danska havn og minna tey á, at atomvápn vóru óýnskt er tað sama sum norska stjórnin ger, sigur Jákup Lindenskov og leggur aftrat, at tað er neyvan nakað at ivast í, at tað var avtalað spæl millum donsku stjórnina og amerikanska umboðsmannin í Danmark, tá hesin blandar seg upp ø hvat fólkatingið skal samtykka ella ikki, NATO-lond yvirhøvur høvdu ongar viðmerkingar til hvat Danmark samtykti.

Føroyar og NATO

Annars er at merkja sær, at føroyska stóðan til NATO og hernaðarmál í 1960 var nógv umrøtt á lögtingi.

Tá sat Javnaðarflokkurin saman við Sambandsflokkinum og Sjálfstýrisflokkinum í landsstýrinum. Fólkaflokkurin og Tjóðveldisflokkurin vóru í andstöðu, sigur Jákup Lindenskov. Hann leggur aftrat, at í hesum árum var NATO-støðin bygd. Eingin vildi kennast við hesa støð, serliga ikki Fólkaflokkurin, sum av øllum alvi royndi at fáa tað til, at Javnaðarflokkurin hevði ábyrgðina av at radarstöðin var komin.

Øll minnast og vita um tað, sumtá fór fram.

Hverja stóðu føroyingar sum heild hava til hernaðarmál vita vit. Tað hevur verið stóða lögtingsins, at vit halda okkum uttanfyri allar hernaðarsamgongur. Hesa stóðu hevur eitt sameint lögting. Fólkaflokkurin sær nú, at tað kundi verið ein lutuvinn-ingur at skifta stóðu.

Men hverja stóðu hevur so tann flokkurin. Um vit skulu vera í NATO ella ikki?

Tað mátti verið óneyðugt, tí vit eru í NATO soleingi vit eru partur í danska ríkinum.

Hesa stóðuna vita øll, hóast vit samstundis megu ásanna, at tað er meginparturin av Føroya fólki, sum ikki vil góðtaka atomvápnnamegi.

Atomvápn í friðartíð er ein álvarsigur hótta. Atomvápn í krigstíð er tann rami galskapur, eitt altyðandi vápn í orðsins sanna týðningi, sigur Jákup Lindenskov.

Danmark bestemmer selv

Sikkerhedspolitik drejer sig om at undgå krig og bevare sin frihed. Derfor støtter Socialdemokratiet ubetinget dansk medlemskab af NATO. Et af de fornemste træk ved NATO er, at medlemslandene selv bestemmer over deres egen politik.

I mere end 30 år har Danmark sagt fra overfor atomvåben på dansk jord. Den politik må ikke kunne drages i tvivl. Retten til at fortælle udenlandske krigsskibe om vores atomvåbenpolitik er udelukkende en dansk afgørelse.

Socialdemokratiet adværer derfor regeringen mod at fortsætte sit farlige spil med at inddrage de stærkt konservative regeringer i USA og England i danske beslutninger. Derved sætter regeringen den danske selvbestemmelsesret på spil. Det er langt mere rimeligt at spørge vælgerne end at spørge Reagan og Thatcherregeringerne. De udenlandske reaktioner er tydeligvis bestilt af en trængt borgerlig regering og alt tyder på, at de er indhentet på et fordrejet grundlag, og at regeringen bevidst overfortolker udlandets reaktion.

Når det er så vigtigt at stå fast på, at Danmark selv bestemmer sin atomvåbenpolitik, hænger det også sammen med arbejdet for en atomvåbenfri zone i Norden. Bøjer vi os nu, bliver zone aldrig en realitet.

Socialdemokratiet er glad for, at SF og De Radikale støttede den socialdemokratiske dagsorden om at underrette besøgende krigsskibe om dansk politik. Vi håber, at flertallet kan holde fast, således at der efter et eventuelt folketingsvalg ikke peges på regeringskonstellationer, som på forhånd har sagt, at de ikke vil respektere Folketingets vedtagelse om underretning af besøgende krigsskibe om dansk atomvåbenfrihed.

Socialdemokratiet hilser det velkomment, hvis der snarest udskrives valg til Folketinget. Derved får vælgerne en kærkommen lejlighed til at gøre op med 5 1/2 års fejlslagen borgerlig politik med kæmpegæld, arbejdsløshed og voksende social uretfærdighed.

Men først og fremmest bliver der chance for at danne en ny reformering under socialdemokratiske ledelse, der med friske kræfter kan tage fat på fornyelsen af velfærdssamfundet, skabe større tryghed, uddannelse og arbejde til de ledige, dynamisk erhvervsudvikling, udvidet indflydelse og ansvar for den enkelte og sikre sundere, mere menneskevenligt miljø.

Et kommende valg's vigtigste opgave bliver derfor at styrke Socialdemokratiet.

Hesa frágreiðing sendi danski Javnaðarflokkurin út 17. apríl í samband við atkvøðugreiðsluna í Fólkatinginum sum førði til fólkatingsval 10. mai.

Nýval til fólkatingið

Danska stjórnin hevur skrivað út nýval við stytst møgulari freist. Valið verður — eisini í Føroyum — týsdagin 10. mai.

Hin beinleiðis orsøkin til, at Poul Schlüter, forsætisráðharri boðaði frá, at stjórnin fór at leggja frá sær, var at hon, sum ikki einaferð var komin í minniluta.

Sum sagt verður valið sama dag í Føroyum sum í Danmark. Hølini lata upp valdagin kl. 10 fyrrapart og verður opið til kl. 13. Síðani verður aftur opið frá kl. 15 til 20 ella so leingi fólk er.

Valevnislistar skulu

vera valstýrinum í hendi í seinasta lagi 28. apríl, og brævatkvøður skulu vera avvarðandi kommunu í hendi í seinasta lagi leygarðagin 7. mai.

Sum skilt fara flestu føroysku flokkarnir at luttaka í valinum. Tjóðveldis, Sjálfstýris, Framsóknar og Kristiligi Fólkaflokkurin hava tó enn ikki tikið endaliga stóðu til uppstilling.

Í samband við fólkatingsvalið fer Javnaðarflokkurin at hava floksleiðslufund í Havn komandi leygardag. Tá er ætlanin at uppstillingin skal fara fram.

tór.

Ikki spurningur um fyrri ella imóti NATO, men heldur eitt høvi hjá borgarligu stjórnini at sleppa sær undan ábyrgðini